

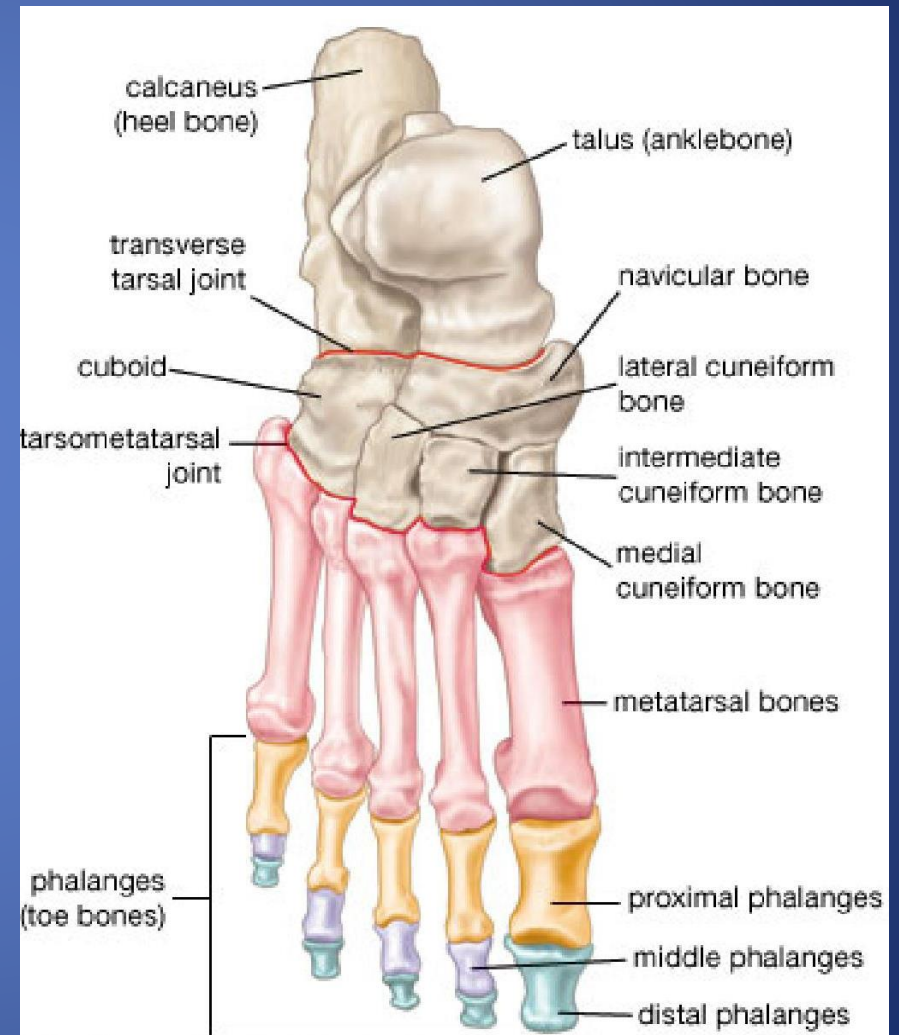

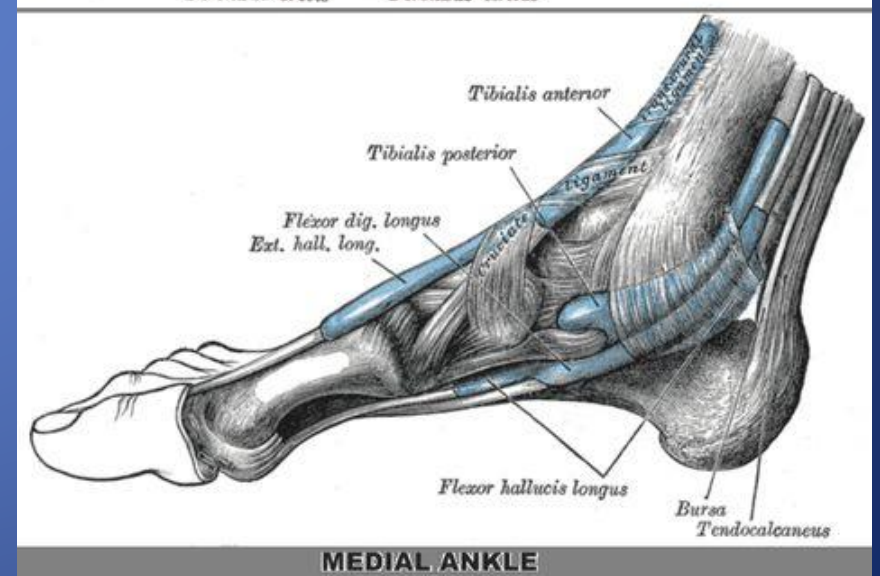
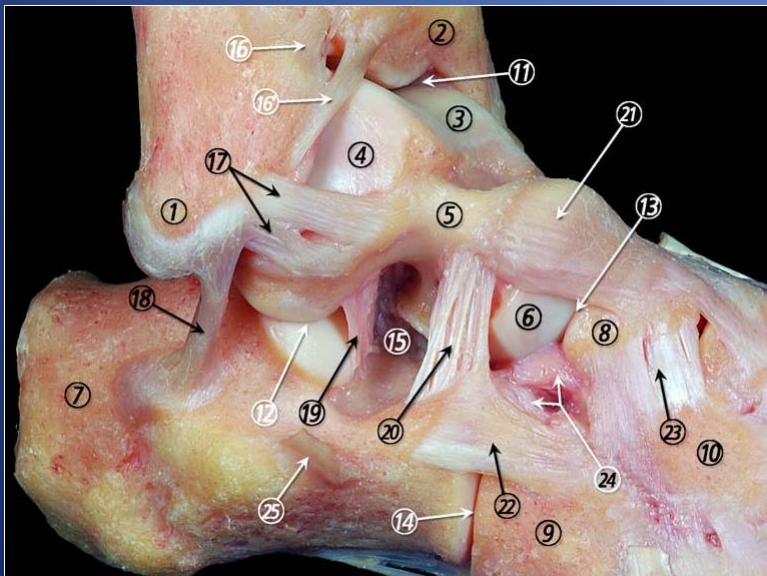
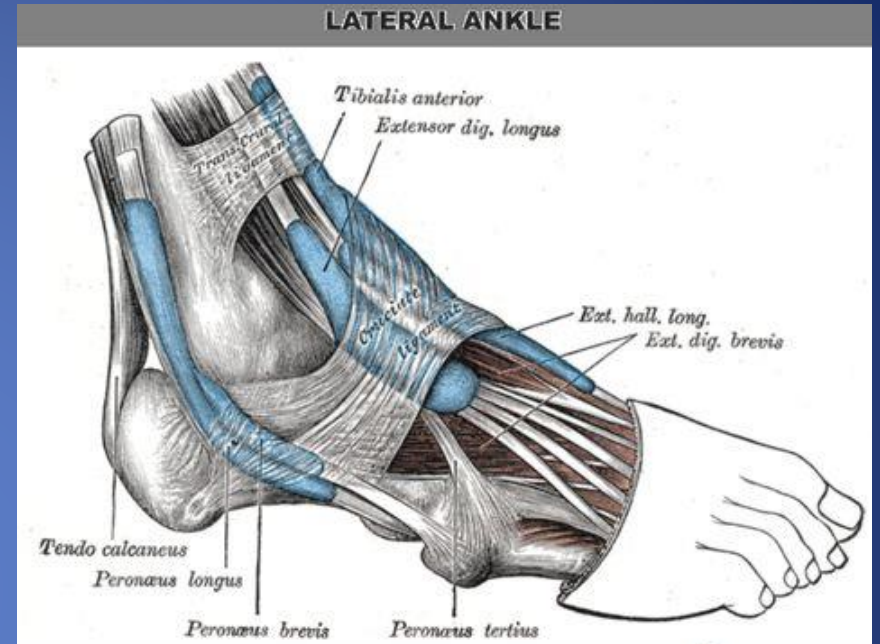
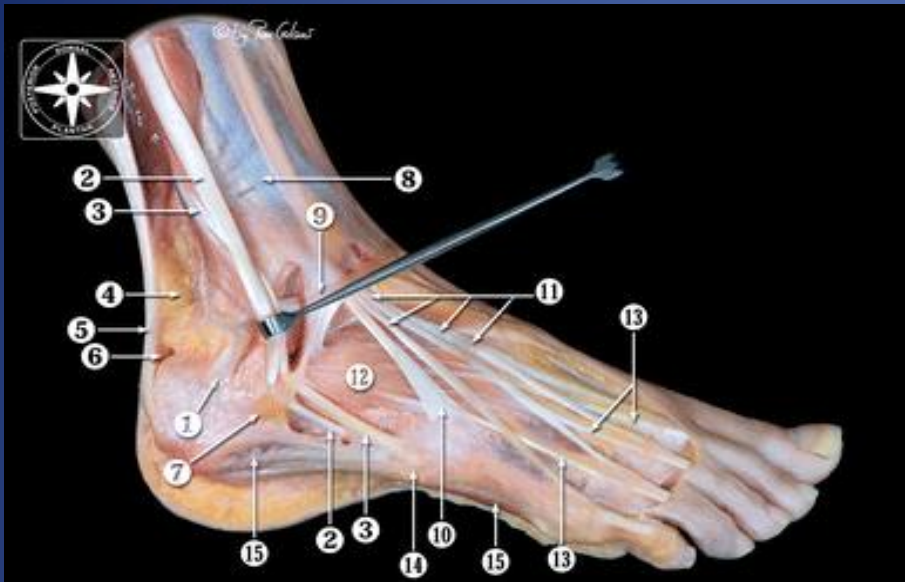
Ortopediska Fotbesvär

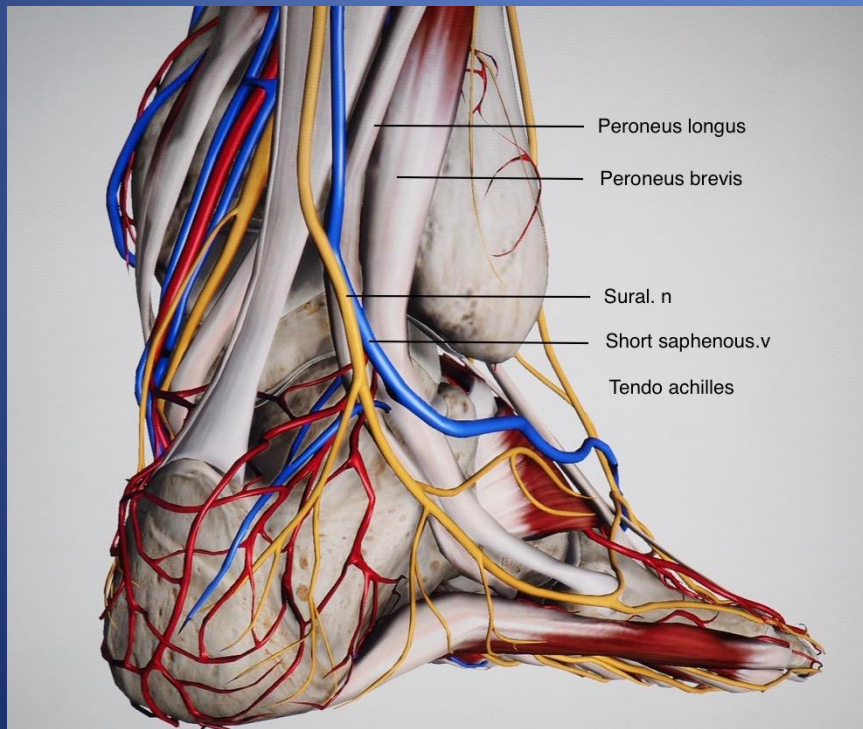
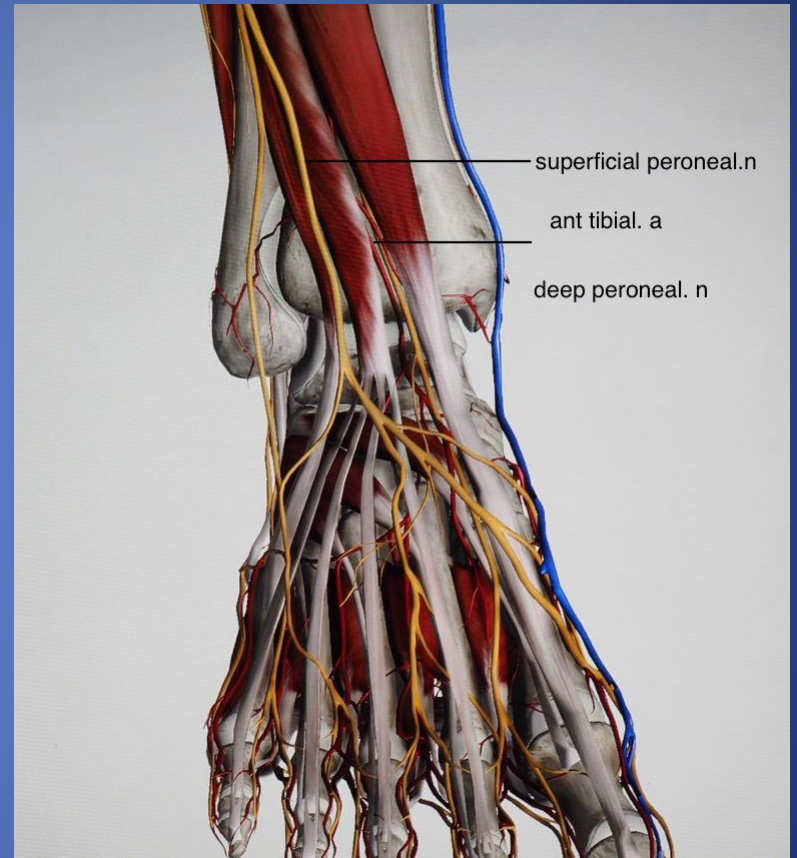
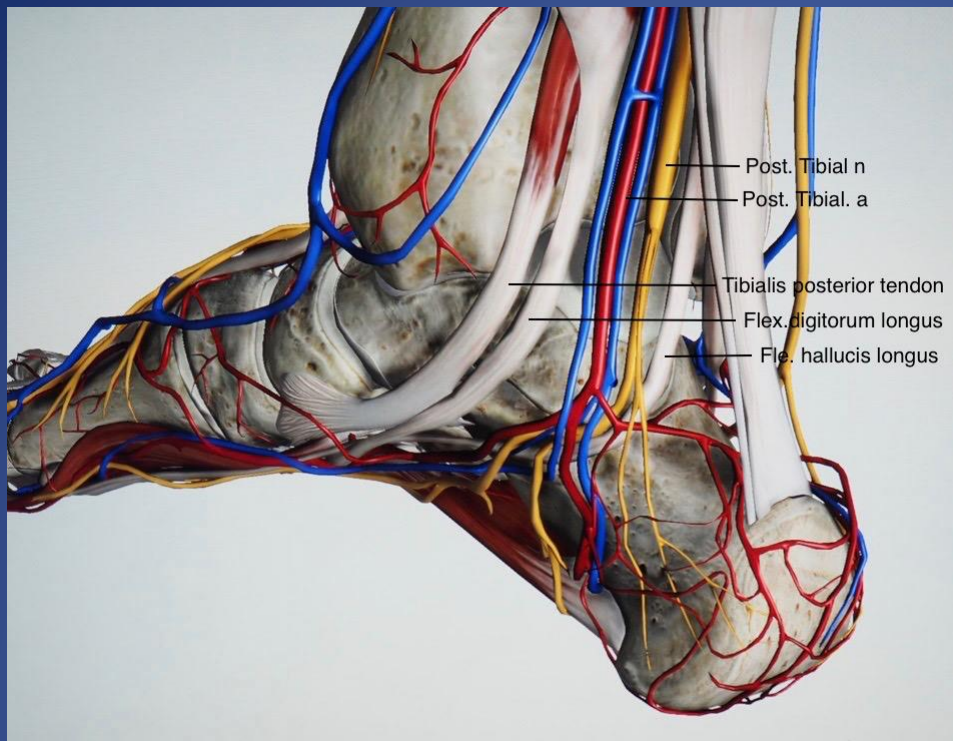
Stathis A. Nedos
Ortopedspecialist

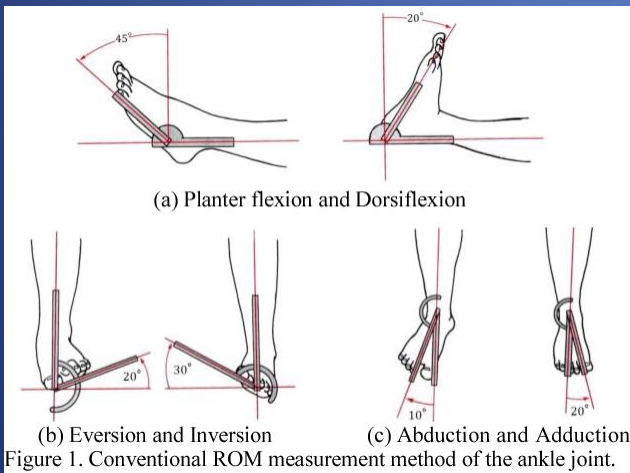
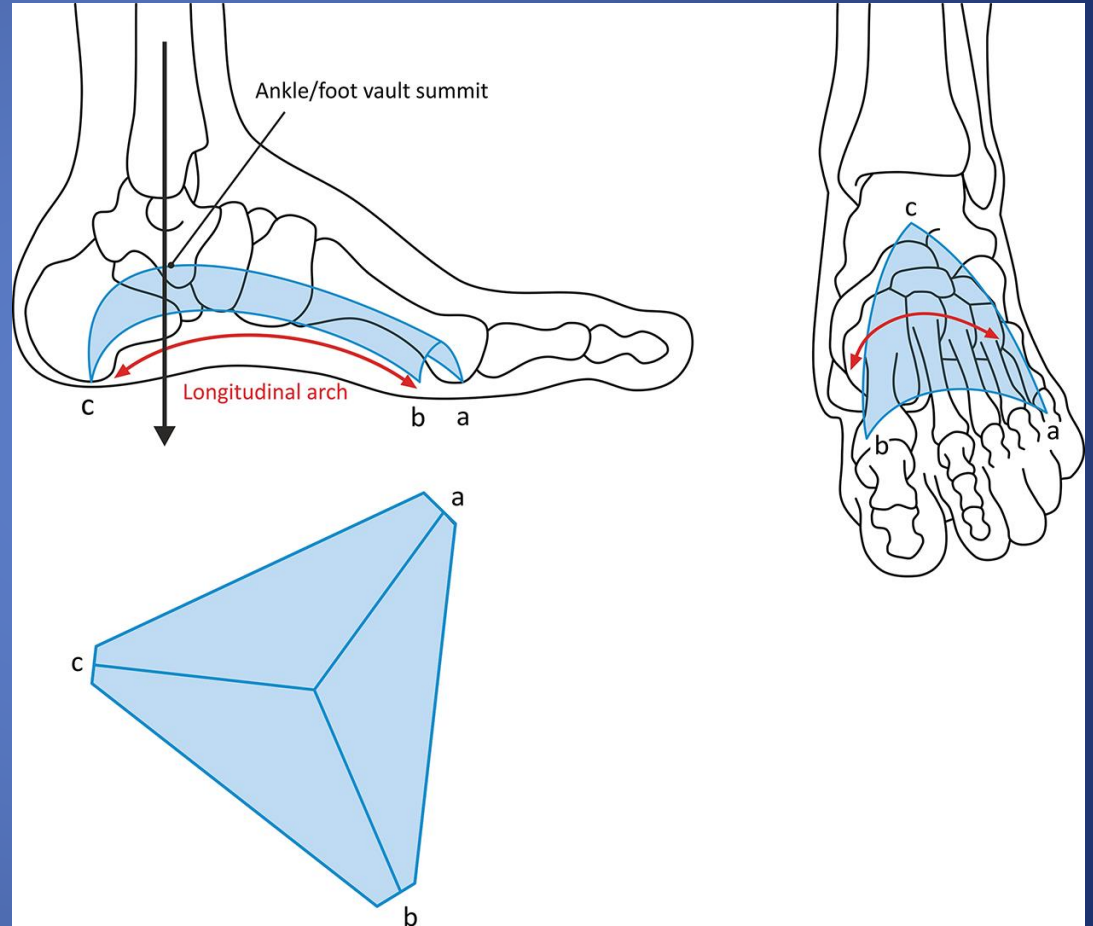
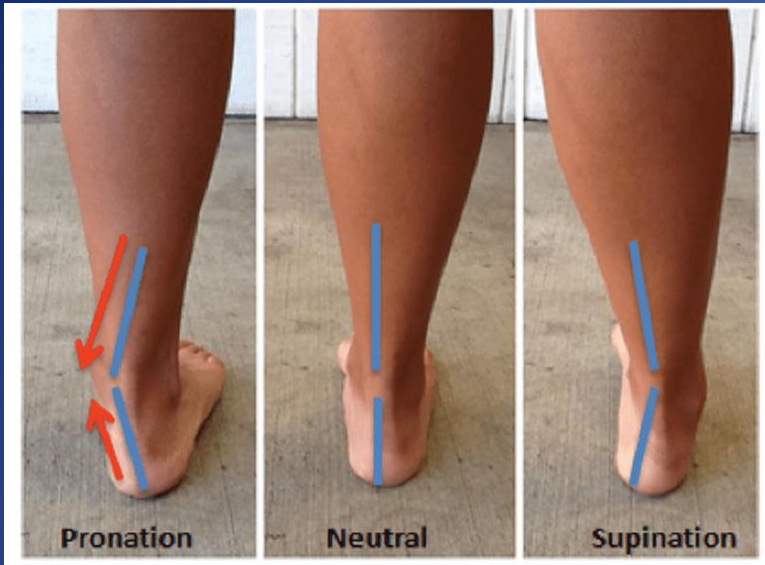
Anatomi och biomechanic

26 ben,
33 leder,
mer än 100 muscler, senor och ligamenter

Hallux valgus

Etiologi

Hereditet

Kvinnligt kön

Hyperpronation

Kontrakturen på adduktor

Metatarsale 1 varus

Mekanisk nötning(skor)

Hallux valgus är sannolikt det vanligaste fotkirurgiska problemet en ortoped stöter på i sin dagliga verksamhet. Hallux valgus är vanligt i befolkningen och inte med nödvändighet orsaken till de problem som patienten söker för!
Anamnes!

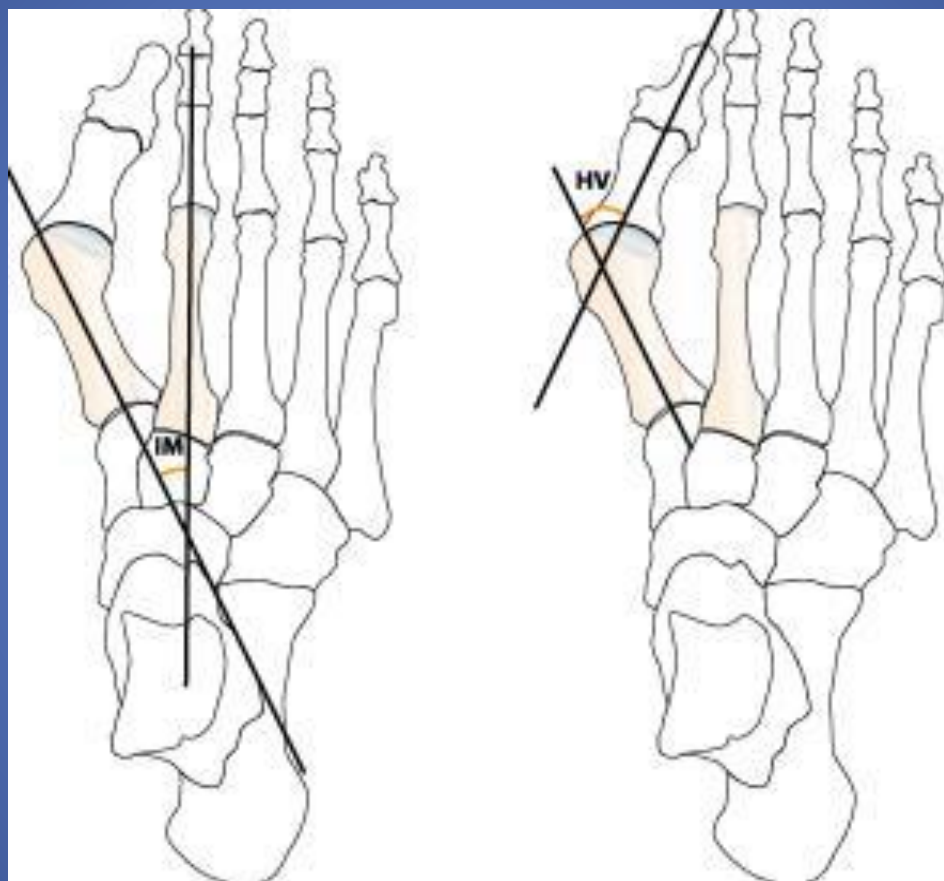
Tänk på

Analysera var i patientens problem består. Framfotens breddökning?
Stortåns valgusställning? Belastningssmärta medialt stortåns grundfalang pga stortåns rotation? Transfermetatarsalgi? Kombinationer?
Undersök foten i belastning. Undersök rörligheten i MTP-led 1, vilket plan går denna i? Undersök TMT-led 1, överrörlighet?

Symptom

Skobesvär med tryck smärta/rodnad medialt över MTP-led 1, ofta besvärsfri vid barfotagång.
Kosmetiskt.
Efter hand kan artros utvecklas vid stor felställning.

Behandling

Operation

Tailor bunion

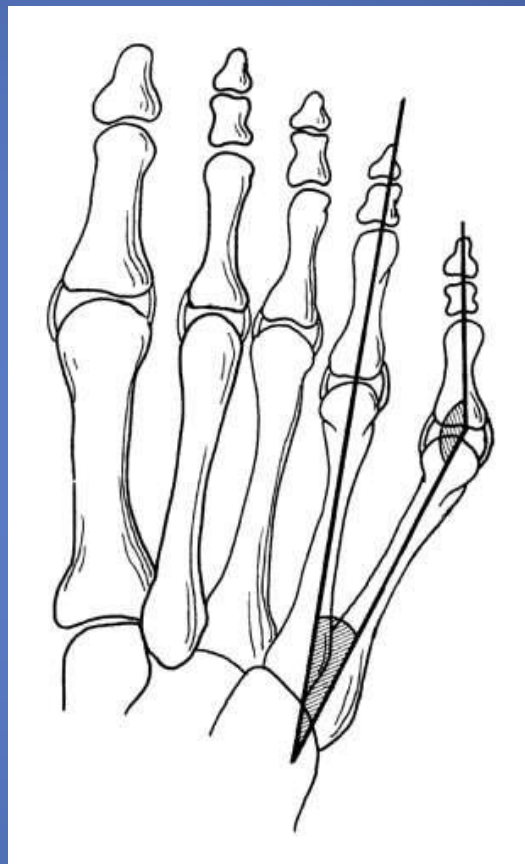

Etiologi

- Oklar
- Hereditet

Symptom

- Skobesvär med tryck smärta/rodnad lateralt om MTP-led 5. Ibland med en smärtande klavusbildning.

MTP V ($\leq 10^\circ$)

IM IV-V ($\leq 8^\circ$)

Behandling

Operation

Hallux rigidus

Etiologi

- Artros
- Lång metatarsale 1
- Osteonecros
- Osteochondrit
- Artrit (RA, gikt, infektion)
- Posttraumatisk
- Hallux valgus

Symptom

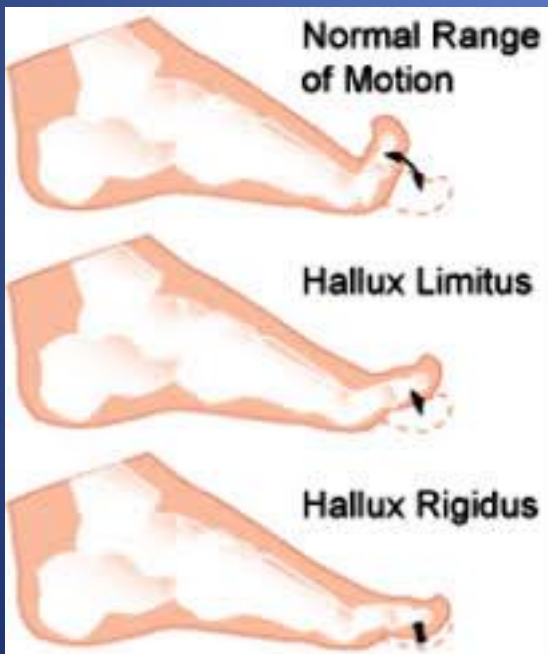
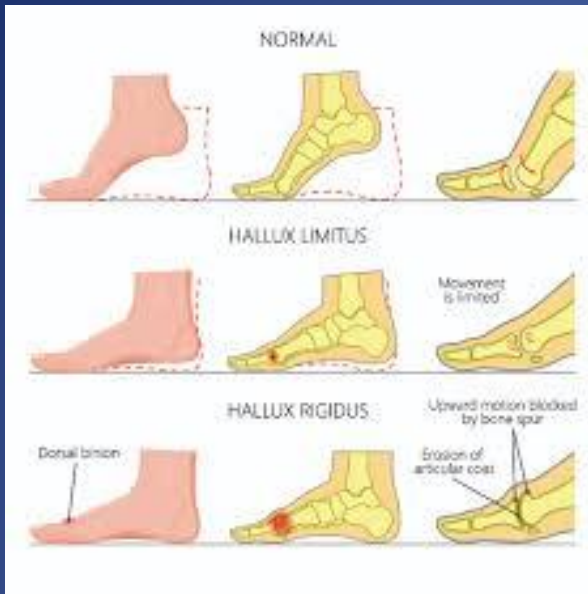
Nedsatt MTP-1 rörlighet som oftast är smärtsam och där orsaken oftast är artros

Normal gång kräver 65-75grader rörlighet i MTP 1 led

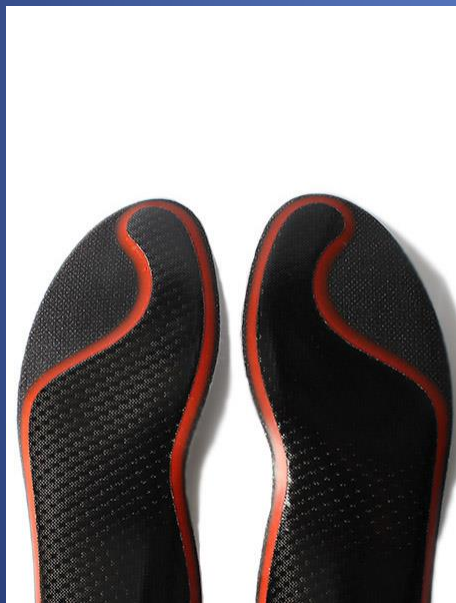
Ont även utan skor

Smärtor vid gång och avveckling av steget

Ändrat gångmönster, där patienter går med på utsidagn av foten

Behandling

En liten rullsula sätts under skon
så att det blir lättare att trampa av.

Operation

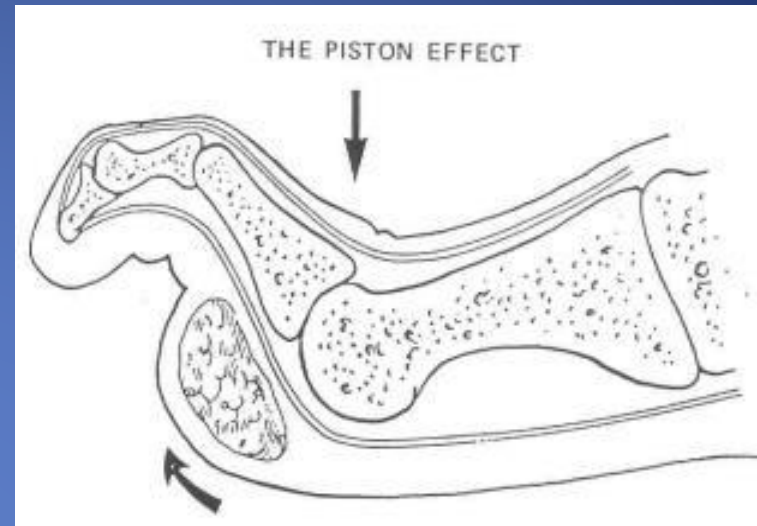
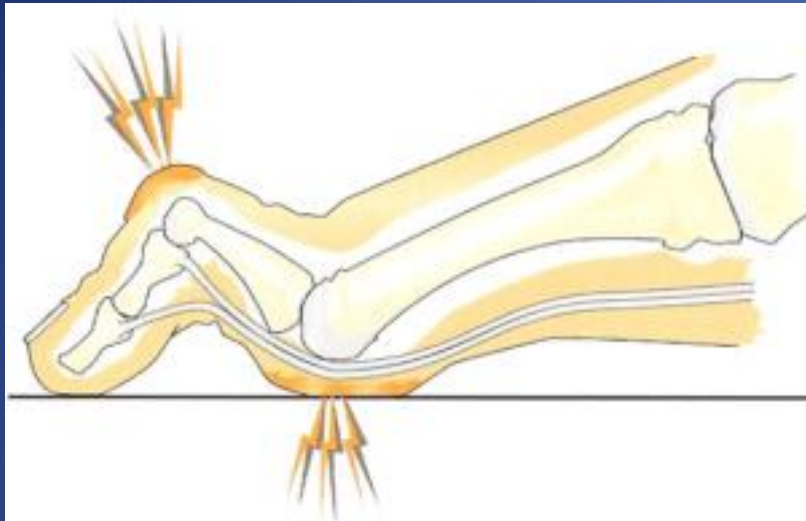

Hammartå

Etiologi

- Muskulär obalans
- Trånga skor
- Högklackat
- Grekisk fot (lång dig 2)
- RA
- Diabetes

THREE TOE DEFORMITIES

Claw Toe

Hammer Toe

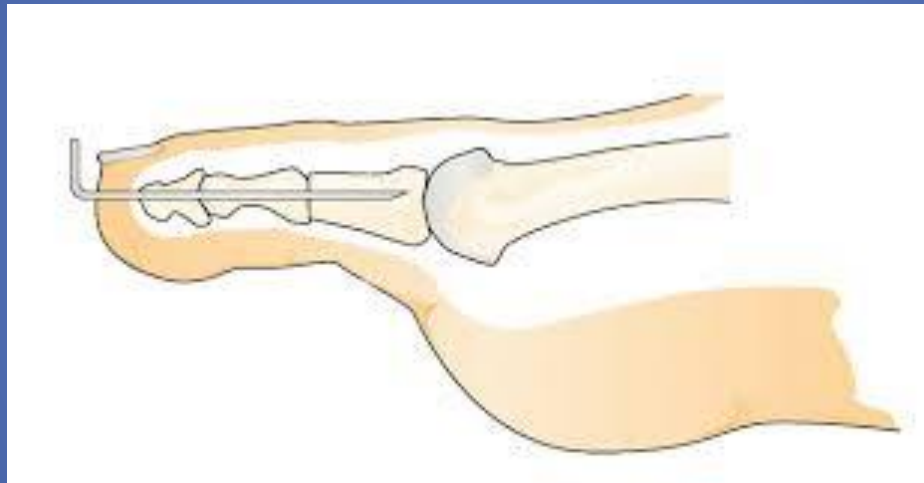
Mallet Toe

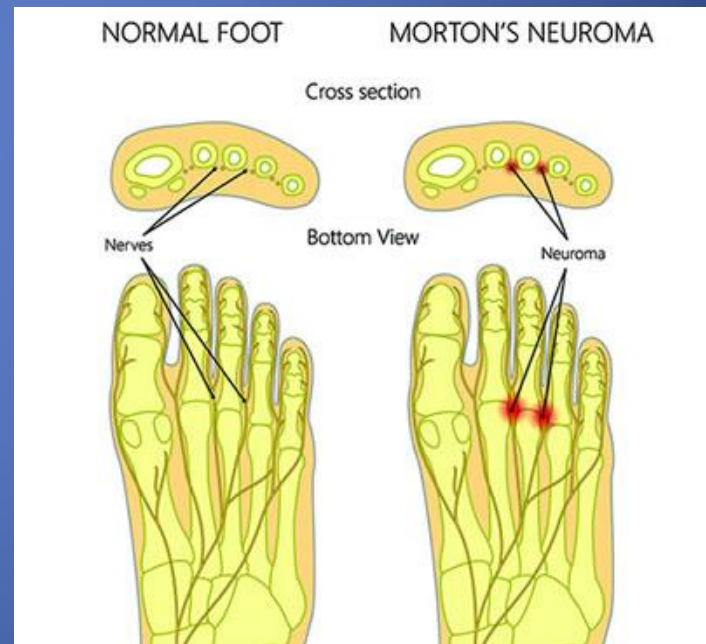
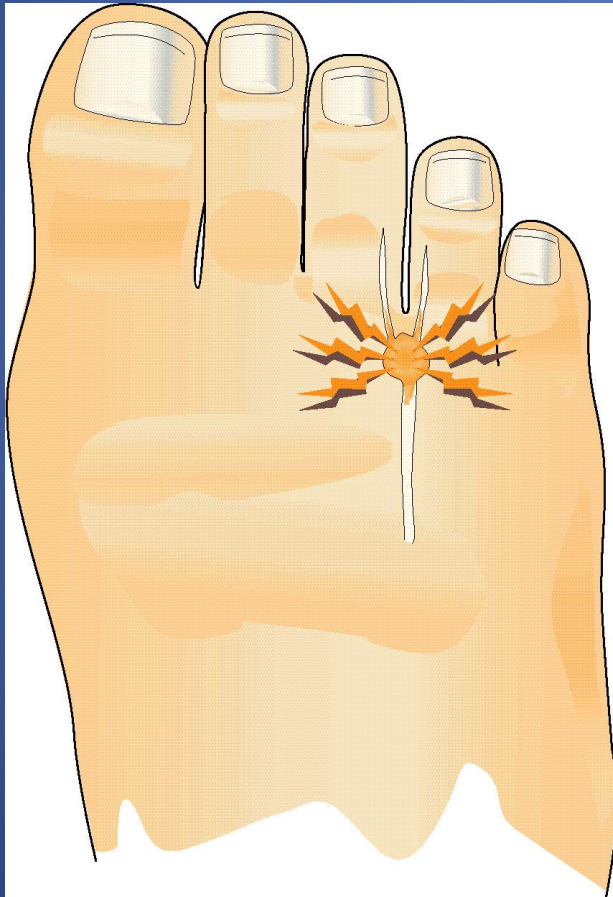
Behandling

Operation

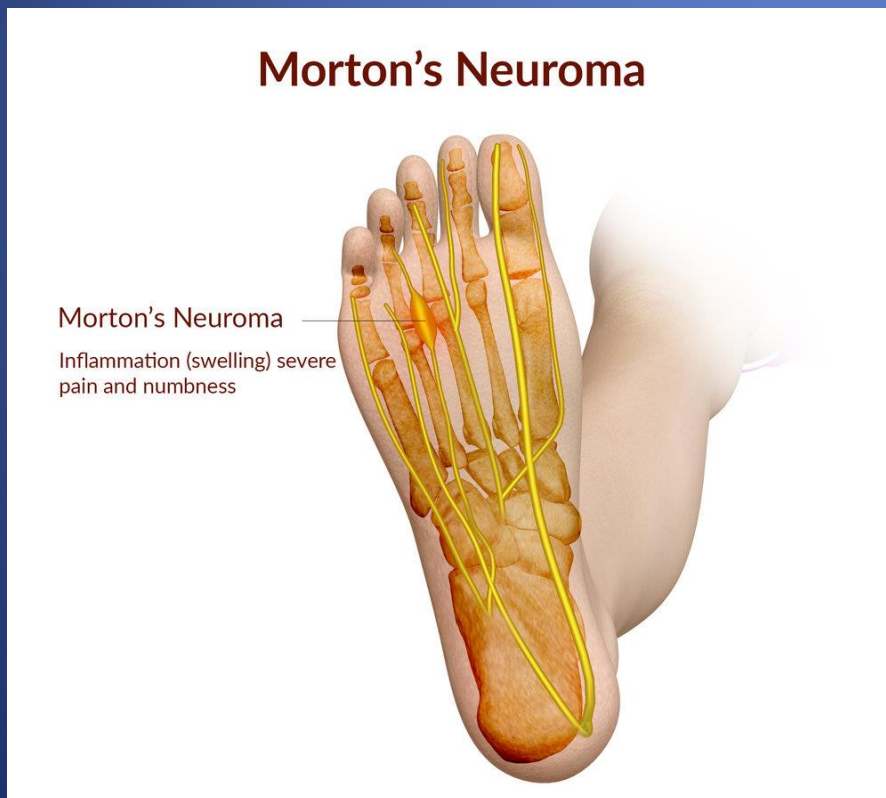
Mortons neurom

Etiologi

- Kronisk Micro trauma
- Kompression av nerver mot intermetatarsala ligamentet
- Kompression mot metatarsalhuvudet
- Högklackade och trånga skor
- Perineural fibros

Nästan alltid i 3:e interstitiet (85-95%)
Ibland i 2:a interstitiet

Palp ömhet distalt om och mellan metatarsalhuvudena

Ibland radierande smärta ffa distalt vid palpation/kompression

Ibland nedsatt sensibilitet

Mulders klick

Behandling

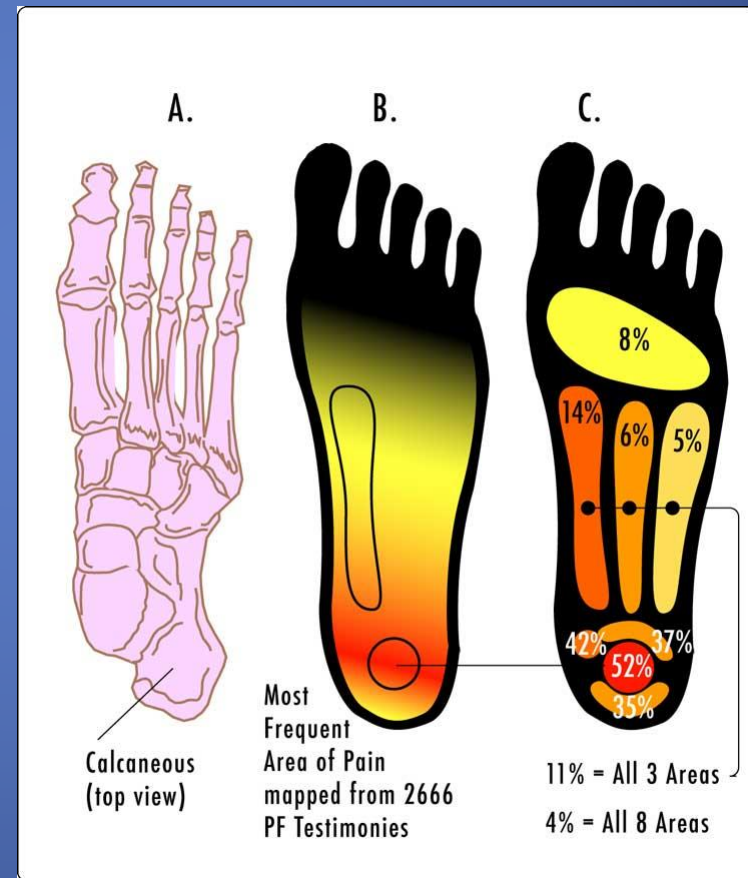

Operation

Plantar fasciitis

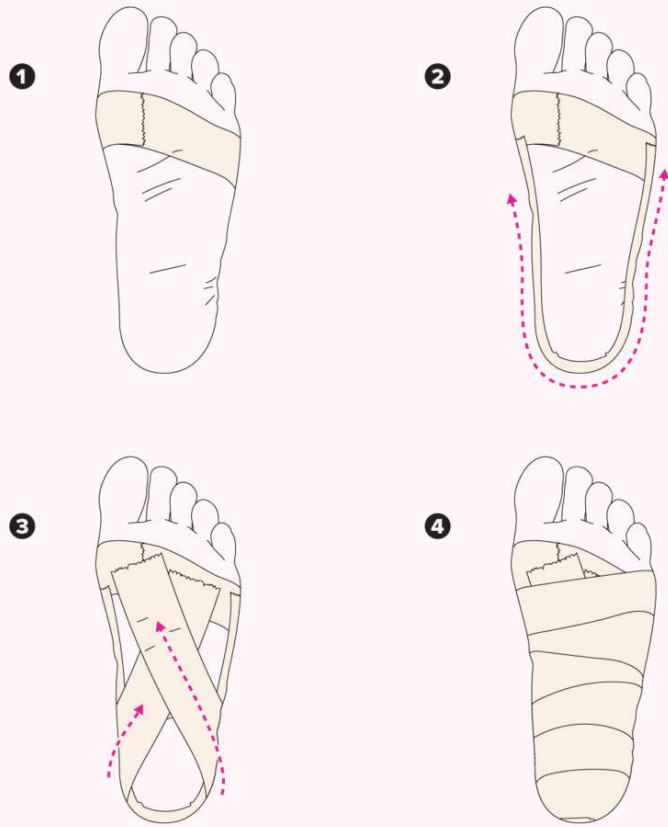

Etiologi

- Spontant
- Överbelastning
- Felaktiga skor
- Hårda golv

Behandling

plantar fasciitis taping

Plantar Fasciitis

Plattfot

Etiologi

- RA
- Calcaneusfraktur
- Diabetes
- Ehler-Danlos syndrom
- Coalitio
- Insuf/ruptur tibialis posterior sena
- Övervikt
- Kort hälsena

Symptom

Belastningssmärta vid mediala malleolen

Svullnad vid mediala malleolen

Ev impingementsmärta lateralt

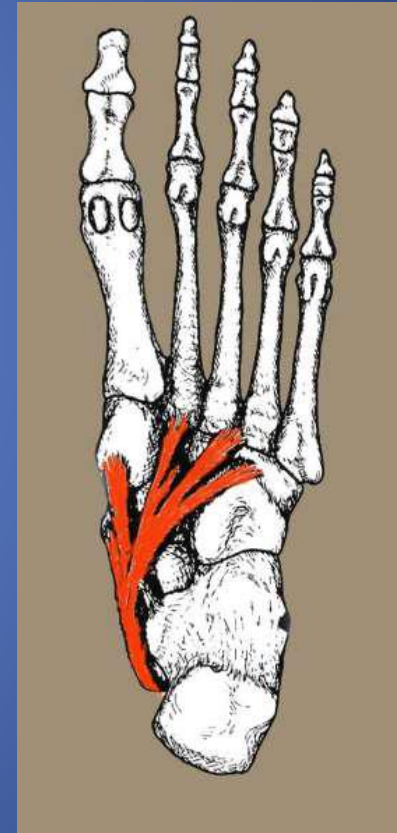
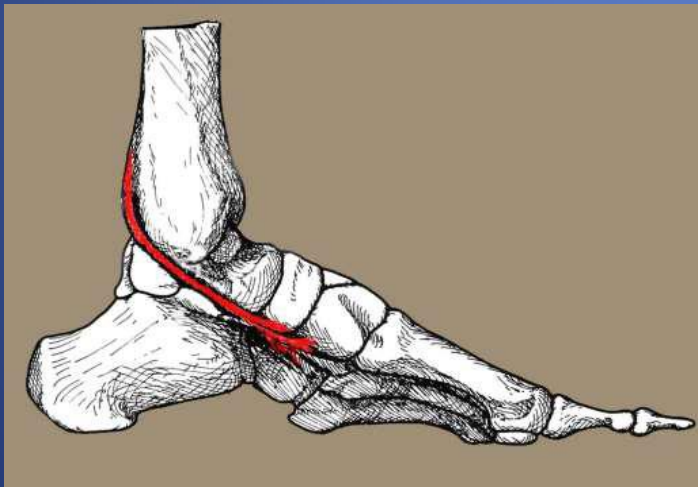
Valgusställd häl

Toomanytoes sign

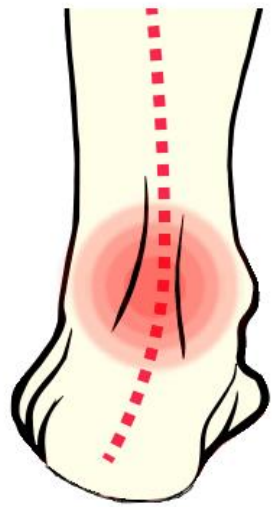
Bortfallen varisering av hälen vid tå
stående

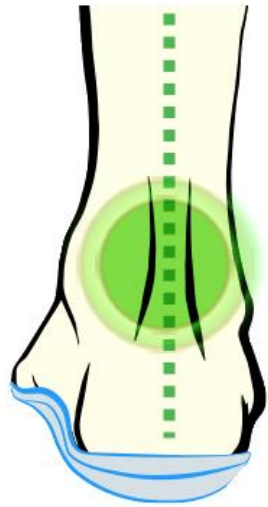
Insufficiens i tibialis posterior orsakar en genomgripande förändring av fotens dynamiska funktion och är den vanligaste orsaken till förvärvad plattfot hos vuxna

Behandling

Plattfot utan skoinlägg

Med skoinlägg för plattfot

Operation

Pes cavus

Etiologi

- Medfödd felställning
- Neurologisk sjukdom (tex CMT)
- Trauma med muskelskada eller nervskada
- Obalans mellan extensorer och flexorer

Symptom

- Diffus värk
- Tripodbelastning
- Smärtor plantartlateralt på grund av cavus-varusfelställningen
- Upprepade distorsioner (supinationsvåld) med ligamentskador och senskador lateralt
- Stressfraktur
- Svårare få ned hälen i underlaget (kvinnor använder allt högre klackar)

”Peek-a-boo” sign (hälen leker tittut)

Behandling

- Stötdämpande skor, fotbäddar
- Fotledsortos (stabil stöd)
- Operation

Akillestendinos

Etiologi

- Spontant
- Överbelastning
- Lokala cirkulationsstörningar
- Hyperpronation
- Vanligaste hos medelålders personer
- Vanligaste hos män
- Vanligt med bilaterala besvär
- Associerad med aktivitet som innefattar löpning och hopp

Symptom

- Morgonstelhet
- Igångsättningsmärta
- Belastningsmärta

Behandling

- ▶ Excentrisk träning
- ▶ Vila från smärtande aktivitet
- ▶ Stötvågsbehandling
- ▶ Kilklack
- ▶ Sklerosering, om ultaljud visar kärlinväxt
(ulj injektioner Polidokanol eller aethoxysklerol framför senan)

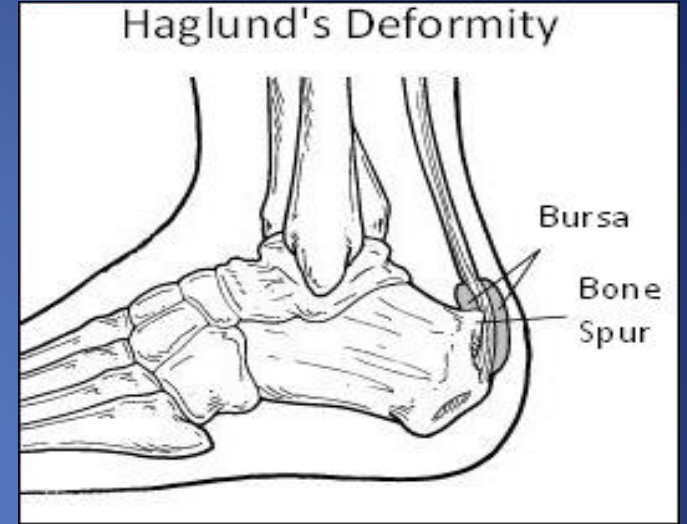
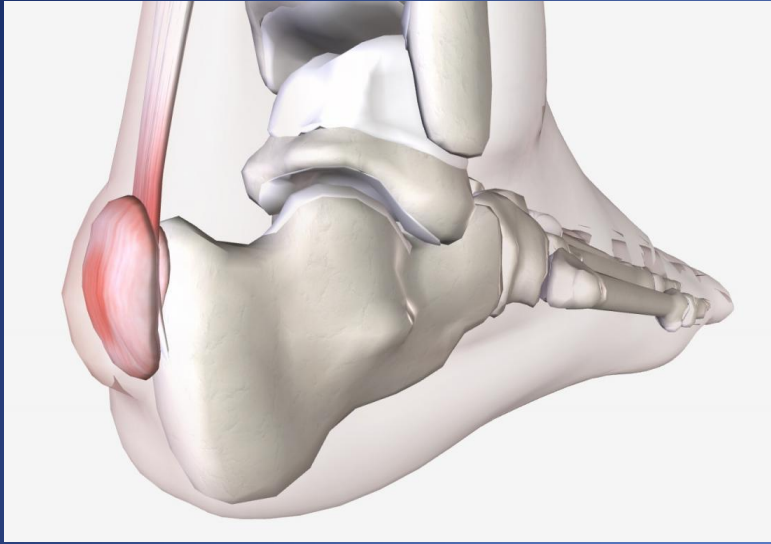

Akillesinsertalgi

Akillesinsertalgi innefattar:
tendinosförändringar i fästet
förkalkningar i senan samt
exostoser på kalkaneus.

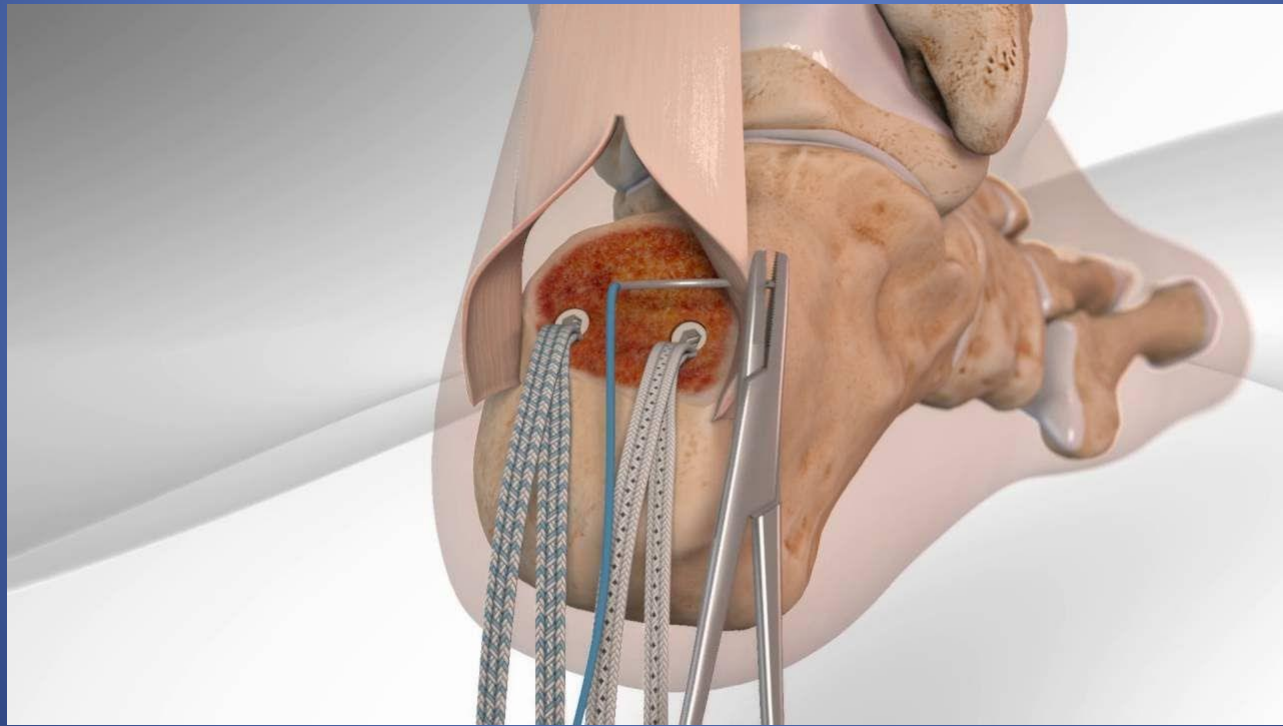

Behandling

Alltid initial behandling upp till 6 månader.

- Vila från smärtutlösande aktiviteter
- Skomodifikationer, inlägg
- Kilklack
- NSAID om bursit.
- Modifierad träning

Operation

Fot/fotledsartros

Fotledsartros är vanligt och lika handikappande som till exempel höftledsartros.

Vid klinisk undersökning noteras graden av varus-valgus i bakfoten, rörelseomfånget i fotleden, ledutgjutning och palpationsömhet.

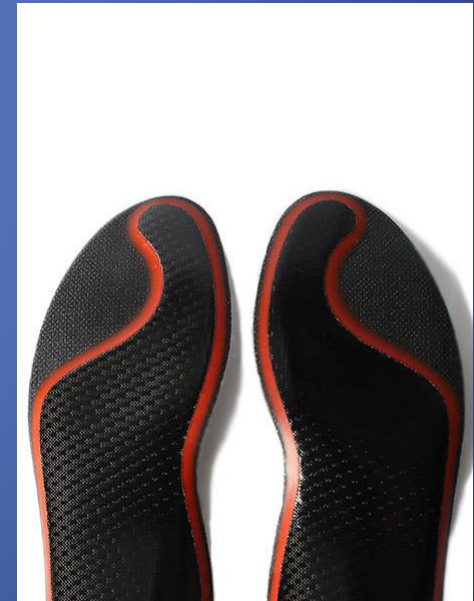
Slätröntgen fotled frontal och sida, fotfrontal och hel sida skall vara belastad.

Komplettera med CT fotled och bakfot vid behov.

Etiologi

- Oftast post-traumatisk
- Hereditet
- Övervikt
- Ligamentskador med kronisk instabilitet,
- Osteokondrala skador på talus samt talusfrakturer.
- Vanliga icke-traumatiska orsaker är reumatiska och andra autoimmuna sjukdomar, idiopatisk artros, hemokromatos och blödarsjukdomar

Behandling

Operation

Charcot foot

Fig 1 Acute Charcot foot

Bakomliggande diagnoser

- Neurosyfilis (1883)
- Diabetes (1936)
- Lepra
- Syringomyeli
- Myelomeningocele
- Kongenital smärtokänslighet

Neuropathi

trauma (överbelastning) vaskulära förändringar

inflammatorisk svullnad

- smärta (75%)
- lång anamnes (dagar - månader)
- trauma (20-50%), kirurgi
- neuropathi
- frakturer, osteolys, deformitet
- diff.diagnos: infektion, akut trauma

• Fas 0	tidig fas	akut symptom skelettscintigrafi eller MRI positiv.	röntgenbilder är negativa.
• Fas 1	utveckling fas	akut symptom	osteopenia, bendestruktion, subluxation luxation
• Fas 2	konvalescens fas	minskar symptom	benskleros, fusion av benfragment
• Fas 3	rekonstruktions fas	utläkt	Konsolidering. Foten är nu stabil.

Inflammation $\geq 2^{\circ}\text{C}$

Framfot 15%

Mellanfot 70%

Bakfot 15%

Charcot-fot

Varierande tidsschema
veckor – år...

Behandling

Nageltrång

Behandling

1. Partiell evulsio

2. Roterar loss nagelbiten. Kontrollera att all nagelvävnad följer med.

3. 80-procentig Fenol i 3 minuter

4. Före omläggning

5. Bilateral behandling i samma seans

6. Före omläggning

Stressfraktur

Etiologi

- Träningsfel
- Dåliga skor
- Temporär inaktivitet
- Dåligt stöd, tex hallux valgus
- Rökning
- Ökat alkoholintag
- Alltför hög långvarig fysisk belastning

Symptom

- Ökande belastningssmärta efter aktivitet mer intensiv smärta under belastning
- Lokal palpationsömhet + svullnad

Röntgen Ofta normal i tidigt skede, allt syns en periostalreaktion eller inkomplett fissur
Efter 4-6 v syns frakturen på röntgen via kallusbildning.

MR visar i tidigt skede

Behandling

Ändrad/minskad aktivitet om tidig diagnos
Gips 4-6 v med avlastning om sen diagnos

Skruvning alt platta av fraktur, om långsam läkning alt vid pseudartros

Fotledsinstabilitet

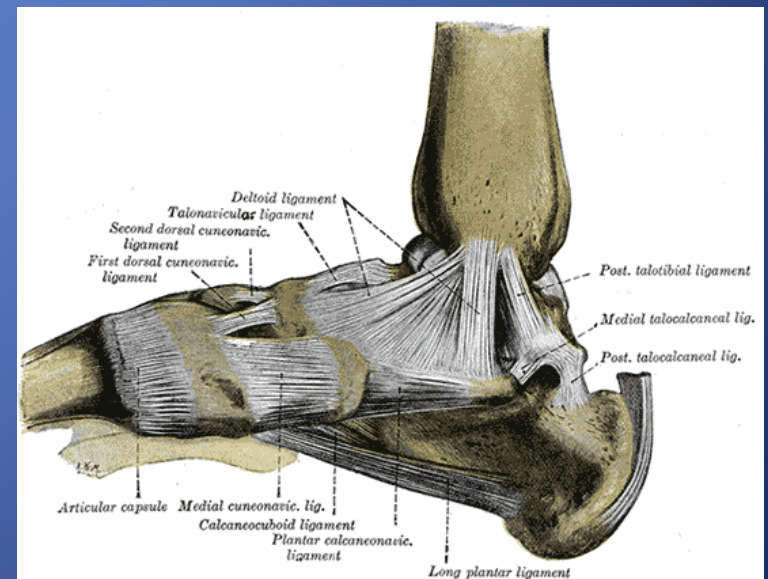

Fotledsdistorsion är en mycket vanlig skada.

I de allra flesta fall är detta ett godartat tillstånd som sällan kräver kirurgisk behandling.

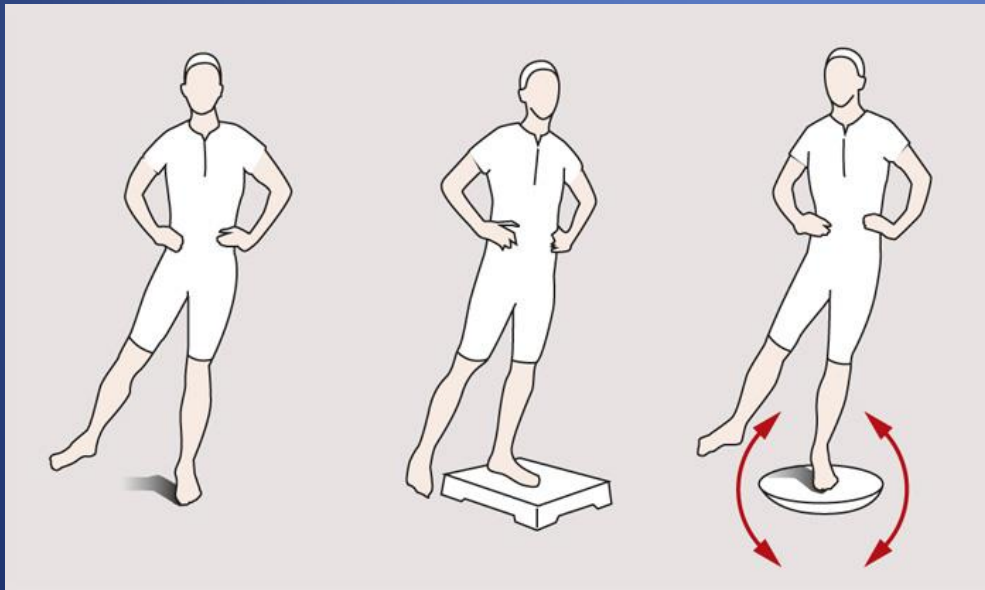
I en del fall utvecklas dock en kvarstående fotledinstabilitet trots adekvat rehabilitering.

Med fotledsinstabilitet avses vanligen en lateral ligamentär insufficiens (FTA- och FC-ligament).

Behandling

Sjukgymnastik!! (Minst 2 ggr/dag i 3-6 månader)

Operation

Fotbesvär hos barn

Plattfot

- Normal till 4-5 års ålder
- Inga inlägg om det inte finns besvär
- Skoinlägg och belastade röntgen därefter

Tågång

Habituell

- Normal till 7 års ålder
- Fysioterapi därefter

Kort hälsena

- Fysioterapi
- Gips
- Operation

Neurologiska sjukdomar

- Fysioterapi
- Botox i gastrocnemius muskulatur

Oss naviculare accesorium

- Asymtomatisk
- Associerad med plattfot
- Anpassade skor
- Operation

Pes cavus

- 67% pga neurologiska sjukdomar(CMT vanligaste)
- Polio, myelomeningocele, ryggmärgsskador
- Muskulärt obalans

- Nerv undersökning
- Operation

Clubbfot

- Idiopatisk

- Ponseti gipsbehandling
- Man fortsätter med redression och gipsbyte en gång per vecka tills foten kan abduceras 60–70°, vilket är maximal abduktion för normala fötter i denna ålder. Om spetsfotställningen då inte är korrigerad görs perkutan akillotomoti. Detta behövs i cirka 80 procent av fallen och görs numera oftast i lokalbedövning, följt av gips i ytterligare tre veckor.

